
Dichterbij

- *De "Zieners" van Bellevue. Een portret.* Frans van der Lem
 - *Het is voorbij* Gerard Lohuis
 - *Ongewenste gedachten*
 - *Wanneer het nooit meer Kerst zal zijn*
 - *ZZP in de zorg* Ron Naaijer
 - *De leerlingen van juffrouw Godelieve en anderen* Godelieve van Zijl
 - *Woorden?* Frans van der Lem
 - *Stilte*
 - *Achter de façade*
 - *Henk* Ron Naaijer
-

De "Zieners" van Bellevue. Een portret.

Bewerking van "Het Kind en het Badwater", maart 1994 (niet gepubliceerd)

Frans van der Lem

"De Zieners van Bellevue" ontstond in 1994.

Het is een parodie op jarenlange ervaring in onderwijs, zorg en welzijn.

Het "sprookje" was bedoeld als waarschuwende vinger tegen ontzieling en verlies in bureaucratisch beheersgeneuzel. Zelfs zeer gedreven gezondheidswerkers dreigden "het kind met het badwater weg te gooien!"

Terugkijkend, is het epos zeer herkenbaar en actueel gebleven.

Sterker nog, het wordt almaar meer bewaarheid.

Redacties van bedrijfsbulletins bij opeenvolgende werkgevers hebben het verhaal nooit willen plaatsen. De hoofdpersonen zouden te herkenbaar zijn. Tijdens een recente voordracht over sprookjes, mythen en sagen, zagen ook neutrale toehoorders zich als het ware figureren in het verhaal. Ze adviseerden, om het eens uit te geven. Vooral zorgprofessionals zou ik er een hart mee onder de riem kunnen steken.

Er was eens een stadje in een land hier ver vandaan. Het heette Bellevue.

Volgens de publieke opinie was het uiterst democratisch georganiseerd.

Het bijzondere aan Bellevue was, dat het twee burgemeesters had. Beiden befaamd vanwege hun pogingen om de maatschappij op een hoger plan te brengen. Ze hadden zich daartoe aangesloten bij de overkoepelende EWVB (Erkende WereldVerBeteraars). Naast de juridische en financiële belangen van de stad, hield de ene burgemeester zich bezig met de regionale politiek. De andere trachtte het democratisch gehalte van het stadsbestuur te versterken. Laatste was tevens geregistreerd ziener. Echter niet actief.

Bellevue verwierf vooral bekendheid, doordat er een groep energieke zieners was opgestaan. Zeer nauwgezette figuren. Ze voelden zich sterk betrokken bij de problemen van de mensen om hen heen. Niet alleen in het stadje Bellevue, maar ook in de rest van het land. Ze vormden een aanwinst voor de stad. En verhoogden het aanzien van Bellevue in wijde omgeving.

De zieners beraadslaagden dagelijks over de problemen die aan hen werden voorgelegd. Door hun frequente ruggespraak werden zij zeer vindingrijk. Zo vonden zij oplossingen voor uiteenlopende problemen. Soms waren de resultaten erg voor de hand liggend. Maar zelfs hun eenvoudigste voorstellen waren origineel, omdat zij door hun overleg in de groep op ideeën kwamen die normaliter over het hoofd werden gezien. Met hun methodiek van "hardop-denken-met-elkaar" ontwikkelden zij behandelmethodes die zeer bruikbaar bleken binnen de gezondheidszorg.

Groeiend vertrouwen

Zo gebeurde het dat genezers in het land - vooral de vrijgevestigden - raad gingen vragen bij de zieners uit Bellevue. Soms wilden de genezers alleen een advies. De genezers deden echter vooral een beroep op de zieners, als zij zich zelfstandig geen raad meer wisten met hun eigen patiënten. Meestal vroegen zij hun patiënten dan om eens met een van de zieners te gaan praten. Zij wisten namelijk dat de zieners zeer gewetensvol aandacht zouden besteden aan hun patiënten.

De zieners uit Bellevue vertrouwden de ingestuurde patiënten vervolgens toe aan een ritueel bad. Het bad zelf was van zuiver symbolische aard. Desondanks werd het badwater per patiënt samengesteld. Steeds werd een specifiek mengsel van badkruiden bijeengezocht. Ook de temperatuur werd nauwkeurig afgestemd op de individuele gevoeligheid.

Tijdens die rituele baden dienden de zieners hun "gewetensvolle aandacht" toe. Ondertussen namen ze uitgebreid de tijd om onderling te delibereren. Dat was dan ook het geheim én de kracht van de zieners. Gewetensvolle aandacht én gezamenlijke beraadslaging.

De ingestuurde patiënten genazen lang niet altijd van hun aandoeningen. Vaak was het al een geruststelling dat zij serieus onderzocht werden. Om vervolgens in staat gesteld worden een kwaal te aanvaarden, betekent soms een weldaad op zich. De zieners van Bellevue genoten steeds meer het vertrouwen van de genezers in het land. Bijgevolg maakten de genezers steeds vaker gebruik van hun diensten. Bellevue genoot steeds meer aanzien. Vrijwel elke stadsgenoot deelde mee in dit prestige. Zeker niet in de laatste plaats, de twee burgemeesters.

Documenten symboliseren de totstandkoming van het proces

Voor een goede verstandhouding, informeerden de zieners de genezers over de slotsom van hun weldadige activiteiten. Ze stelden daartoe documenten op. In die formulieren beschreven ze alleen hun bevindingen en advies. Ze deden echter geen verslag van hun indrukwekkende en tijdrovende werkzaamheden. De documenten werden in het land met enthousiasme ontvangen. Een enkele keer werden ze gelezen. Meestal werden ze rechtstreeks opgeborgen in een archief. De ontvangst van het document bevestigde namelijk de totstandkoming van gewetensvolle aandacht en gezamenlijke beraadslaging.

Dat de zieners steeds vaker geraadpleegd werden, streefde aanvankelijk hun eergevoel. Zieners zijn ook maar mensen. Keerzijde was echter, dat de zieners het erg druk kregen. Door de veelheid aan verzoeken kwamen ze in tijdnood. Daardoor bleken ze steeds minder in staat tot inspirerende activiteiten. Deze arbeid vergde namelijk tijd en concentratie. Onder druk van de toegenomen vragen kwam hun creativiteit in het gedrang. Als gewetensvolle zieners voelden zij zich tekortschieten, zowel naar de genezers in het land, als naar de patiënten.

Onze "zieners" zochten naarstig naar een passende strategie

Zij overwogen om verzoeken af te wijzen. Of in ieder geval aan de genezers in het land te laten weten dat ze de vragen niet naar behoren konden verwerken. Misschien was uitstellen van het rituele bad een uitkomst?

Of alleen ingaan op verzoeken die op de even dagen van de maand werden ingediend? Eigenlijk stuitte al dit soort maatregelen hen tegen de borst.

Goede raad bleek duur

In hun pogingen om aan de impasse te ontsnappen, wendden de zieners zich tot hun burgemeesters. Vooraleerst complimenteerden de burgemeesters de zieners met hun weldadige activiteiten. Zij hoorden het verhaal van de zieners aandachtig aan. En toonden begrip dat de voorgestelde maatregelen indruisten tegen de gewetensvolle inborst van de zieners zelf. Een oplossing voor de netelige positie der zieners wisten ze niet te bedenken. De door de zieners aangedragen suggesties wezen ze trouwens van de hand. Dergelijke maatregelen zouden het aanzien van Bellevue kunnen schaden. Een van de in gewetensnood verkerende zieners riep spontaan uit om het aantal werkzame zieners uit te breiden.

Hierop keken de burgemeesters glazig voor zich uit. En lieten afkeurende geluiden horen. Hun voorstel was, om te schrappen in het tijdrovende beraadslagen.

En ze adviseerden om de "gewetensvolle aandacht" alleen zeer gedoseerd toe te passen (In de tegenwoordige tijd zou zoiets efficiency genoemd worden). De beide burgemeesters benadrukten nog eens extra dat er bij de genezers in het land geen enkele twijfel gewekt mocht worden betreffende de betrouwbaarheid van Bellevue.

Ontgoocheld bleven de zieners achter

Alle activiteiten werden nog eens onder de loep genomen. Te beginnen met de documenten aan de genezers in het land. En niet te vergeten de rituele baden. In het document deden de zieners toch al geen verslag van hun beraadslagingen. Als ze die uitgebreide gedachtewisselingen eens nalieten, zou er toch geen haan naar kraaien? Zeker na het overleg met de burgemeesters was "beraadslagen" immers een vies woord geworden.

De zieners wensten in hun documenten wel verslag blijven doen van een ritueel bad. De genezers in het land bleken namelijk altijd erg gecharmeerd van de receptuur van het geschiktste badwater voor hun patiënten.

Standaardiseren als ei van Columbus

Aan de samenstelling van het juiste badwater, toegespitst op elke individuele patiënt, hadden de zieners altijd veel tijd en aandacht besteed. Om uit hun impasse te ontkomen, peinsden ze naarstig over tijdsbesparende middelen. Gezien hun omvattende ervaring, moest dat toch kunnen lukken? Misschien was het mogelijk om enkele soorten badwater te creëren, die toepasbaar waren voor meerdere patiënten? Misschien konden er ook een aantal tegelijk in bad? Dat zou nog eens een forse tijdsbesparing betekenen.

"EUREKA!" riep een van de zieners opeens luidop.

In het oude Grieks betekent dat "Ik heb het gevonden!".

Maar de zieners vertaalden deze acclamatie als "Standaard".

Zo wilde het, dat ze standaarddocumenten gingen ontwikkelen met standaard-badwaterrecepten. De documenten werden voorzien van prachtige briefhoofden met kleurrijke logo's. Een lakzegel moest garant staan voor de originaliteit. De documenten bleken schitterend om te zien. Zij deden niet onder voor reclamefolders uit de eenentwintigste eeuw.

Administratieve procedures

Vervaardigen van documenten werd een ware rage. Het werd een doel op zich. Bovendien werkte het efficiënt. Tijdrovende arbeid bleek op eenvoudige wijze vervangen te kunnen worden door administratieve procedures.

Ook het uitgebreide badritueel werd daarmee overbodig. Aan het overtollige gebruik van badwater kwam een eind. Er werd zelfs badwater weggegooid. Het weggoien van badwater stond daarna symbool voor het zich ontdoen van tijdrovende arbeid. Zolang lakzegels aan kleurrijke documenten populair bleven, zouden de genezers overtuigd blijven dat de documenten garant stonden voor een vertrouwd proces. De wachtlijsten waren met voortvarendheid bestreden. En de burgemeesters keken minzaam-tevreden toe.

Vervreemdend isolement

Gedreven bleven de zieners "documenten" vervaardigen. Eigenlijk meer een soort oorkondes. Veel tijd om nog patiënten te zien, zat er niet meer in. De zieners geraakten verdwaasd en vervreemd van elkaar. Ervoeren zichzelf hoe langer hoe meer een soort administrateurs. Het ontbreken van de creatieve gedachtevorming kreeg steeds meer vat op hun persoonlijkheid. Hun vermaarde vindingrijkheid raakte hoe langer hoe meer in het slop.

Er bleek zelfs een toename te constateren van zogenaamde "blinde vlekken". Hetgeen juist tegenstrijdig is aan het fenomeen van "zieners". Onze hoofdpersonen waren deze naam dus ook niet meer waardig. Hun voortvarendheid tot efficiënt werken, had geleid tot ineffectiviteit en verlies van creativiteit.

Bedrog

De zogeheten "documenten" raakten ontdaan van de spirituele kracht welke ze oorspronkelijk vertegenwoordigden. Het befaamde lakzegel behelsde maar een schijn van waarborg. De ingestuurde patiënten gingen klagen. Ze voelden zich niet meer serieus genomen en slecht geholpen. De genezers in het land morden bij de twee burgemeesters. Ze hadden de opgesierde documenten toch al beschouwd als modern reclamemateriaal. "Goede wijn behoeft geen krans!" Achteraf voelden ze zich ronduit bedrogen. De twee burgemeesters reageerden verbolgen. Hun aanzien was aangetast. Ze verweten onze helden, ondanks welgemeende waarschuwingen, de goede naam van Bellevue in diskrediet te hebben gebracht. De volzin waarmee ze blijk gaven van hun afkeuring, zou nog jaren een bevolgen uitdrukking blijven:

"U hebt het kind met het badwater weggegooid!"

Zo blijkt, dat toch ook zieners - evenals alle andere wereldverbeteraars - kortzichtig kunnen worden. Vooral wanneer - onder druk van omstandigheden - hun eigen persoon in het geding raakt.

Het is voorbij

Gerard Lohuis

Ze leefden apart en toch samen. Dicht bij elkaar in dezelfde straat. Kort na elkaar zijn ze overleden. Het was niet afgesproken maar het moest zo zijn. Alsof twee losse delen een vanzelfsprekend geheel waren en wanneer het ene zou verdwijnen, het andere ook geen bestaan meer had. Mathilde had een leven geleid met een hoofd dat ongevraagd allerlei beelden opriep waardoor ze voor de buitenwereld niet te volgen was. Ze had zich na haar universitaire studie teruggetrokken doordat ze tijdens haar proefschrift geheel van slag raakte. Nadat ze nachten niet geslapen had, sloeg de psychose toe en het lukte haar erna niet om terug te keren in een wereld die te druk voor haar was. Het zal nu zo'n twintig jaar geleden geweest zijn, dat ze Henk ontmoette. Hij was 15 jaar ouder en woonde in een woning waarin de nicotine het behang een sleets aanzicht had gegeven.

De permanente alcohollicht was in het bankstel gekropen en zijn hond Blaskop liet een reukspoor achter waar ik steeds lichtelijk misselijk van werd wanneer ik hen beide thuis bezocht. Het maakte niet uit waar ik afsprak, ze waren altijd samen.

Mathilde vond het op een of andere manier prettig om bij Henk te zijn omdat hij zorg nodig had. Zijn huis onderging geregeld haar woedebuien in de vorm van een grondige reiniging. Zij kon het niet langer aanzien en na de nodige aansporingen en ruzies pakte zij uiteindelijk door. Henk mopperde omdat hij wist dat het over een tijdje weer hetzelfde zou zijn en zag daarom geen reden om er zelf iets aan te doen. Op zijn beurt was Henk goed in staat om Mathilde te troosten en bij te staan op momenten dat ze geheel van slag was geraakt door de stemmen in haar hoofd die haar allerlei onaangename verwijten maakten. Henk was een soort van medicijn die door de juiste houding en aandacht, in staat was om haar weer rustig te laten worden. Hun leven was op een merkwaardige manier in balans en de buitenwereld ging langs hen heen. Ze leefden op een zelf gecreëerd eiland waar ik af en toe langs mocht komen en een schakel met het vasteland was wanneer er medicatie of andere praktische hulp noodzakelijk was.

Blaskop was onafscheidelijk bij hen aanwezig. Hij was nauwelijks vooruit te branden en had zich op een eigen wijze aangepast aan het leven van Henk en Mathilde. Op hun beurt waren ze stapelgek op Blaskop, met dezelfde gepaste afstand waarop ze met elkaar omgingen. Eerst ging Mathilde, na een kortstondig ziekbed. Samen met Henk en Blaskop, waren we de enigen aan het graf van Mathilde. Henk hield het daarna nog twee maanden vol waarop zijn lichaam de strijd tegen de alcohol verloor. Samen met de begrafenisondernemer en Blaskop stonden we nu aan het graf van Henk. Blaskop wilde na een korte plechtigheid niet meer van het graf weg. Voor hem hield het nu blijkbaar ook op.

Een dag later heeft de dierenambulance hem opgehaald.

Ongewenste gedachten

Gerard Lohuis

"Wil je de tas op dat krukje zetten zodat ik zeker weet dat er niets aan blijft kleven als je straks weg gaat". Henk kijkt me aan met een blik waaruit valt af te lezen dat hij het zelf ook een rare vraag vindt. Ik knik en zet de tas op de aangewezen plek. "Je zult me wel een vreemde snuiter vinden en ik begrijp niet dat je het me volhoudt". Ik ben inmiddels gewend geraakt aan deze opening van ons contact waarin straks besproken gaat worden hoe Henk beter kan omgaan met allerlei gedachten die hem dagelijks kwellen. Alsof zijn hoofd vol zit met spookbeelden, zijn gedachten hem voortdurend op een verkeerd spoor willen zetten en hij voortdurend bezig is om de verwarring die de emoties bij hem oproepen, onder controle probeert te houden. Zijn woning heeft hij piekfijn in orde, alles ligt op een vaste plek. Dan hoeft hij zich niet druk te maken waar hij iets gelaten heeft en komt hij niet voor verrassingen te staan. Alhoewel hij voortdurend het idee heeft dat het leven een onverwachte wending kan nemen en hij alsnog de controle kwijt zal raken.

"Als je het goed vindt, wil ik eerst even met je spreken over de gedachten die vannacht bij me naar boven kwamen waardoor ik nauwelijks heb geslapen". Ik knik want als ik nu zeg dat ik het ergens anders over wil hebben, raakt Henk van slag en zal het gesprek vervolgens daar over gaan.

Hij vertelt dat hij vannacht heeft gedroomd hoe hij als klein jongetje na school niet naar huis durfde te gaan, uit angst dat zijn stiefmoeder hem weer belachelijk zou maken. Sinds de dood van zijn eigen moeder, hij was toen 4 jaar oud, is zijn vader geen vader meer en met de komst van zijn nieuwe vrouw is zijn leven totaal veranderd. Geen verhaaltjes meer voor het slapen gaan, vader die geen tijd meer voor hem heeft omdat die mevrouw hem voortdurend vertelt dat hij Henk niet zo moet verwennen en de grootste last is de dochter van die nieuwe mevrouw, die alles mag wat hem verboden wordt.

Na de droom heeft Henk geen oog meer dicht gedaan. Hij heeft hierdoor vanmorgen niet kunnen eten en is deze dag voor hem nu al een verloren dag. "Ik vind het zo oneerlijk en ik mis nog steeds mijn vader en moeder toen alles nog goed was. Waarom moest uitgerekend mijn moeder kanker krijgen en is daarna het leven thuis een hel geworden. Zelfs mijn vader was na het overlijden van mijn moeder niet meer de rots waar ik als klein kind op kon bouwen". Het verleden laat Henk niet met rust en het lijkt alsof zijn leven is blijven steken als een naald in een groef van een kapotte plaat. Allerlei therapieën hebben hem daarna enige verlichting gebracht, maar hebben de ongewenste gedachten en dromen niet kunnen stoppen.

Wanneer ik mijn tas oppak om weg te gaan, kijkt Henk voor de zekerheid nog even of er niets aan is blijven plakken.

Wanneer het nooit meer Kerst zal zijn

Gerard Lohuis

Het was vroeger thuis niet fijn. Eigenlijk een grote chaos van samenlevende mensen die blijkbaar alleen via verwekking ooit aan elkaar waren verbonden. Twee hoofddaders en een zevental afstammelingen die onderling vochten voor een eigen plek. Twee slaapkamers hielden de jongens en meisjes 's nachts gescheiden en overdag zwierf iedereen ergens elders. Tenzij vader of moeder de plicht van aanwezigheid instelde en dreigde met fysieke straf wanneer de taken niet werden uitgevoerd. Niet dat het iets uit maakte want iedereen kreeg op z'n tijd toch wel rake klappen te verwerken. Dat ze op het platteland woonden zal er zeker aan bijgedragen hebben, dat er nooit is ingegrepen. In het dorp waar ze woonden, leidden ze een geïsoleerd bestaan, en op school zorgden klassen van meer dan dertig leerlingen er voor dat er weinig persoonlijke aandacht was. Er was er maar één die na de verplichte schoolperiode in staat was om een leertraject te volgen. Dat kwam door toedoen van een vader van een vriendje, die wel een goedkope arbeidskracht kon gebruiken.

Alleen met Kerst was er thuis een samenzijn waarbij vader zijn kinderen om zich heen kon verdragen. Dan leek het alsof de rest van het jaar er niet meer toe deed en klonk er muziek. Vader pinkte dan zelfs wel eens een traantje wanneer Stille Nacht door de kamer schalde. Iedereen mocht dan een wens doen, in gedachten, en alleen de herinnering hieraan, doen bij Harmen de tranen over de wangen lopen. Hij kijkt me aan en wil van me weten waarom mensen om hem heen toch steeds zo vervelend doen en hij steevast in ruzies verzeild raakt. Hij is nu 23 en vanaf zijn vijftiende leeft hij op zichzelf nadat hij uit huis is weggevloden. Tijden van drugs, geweldsdelicten, wisselende relaties en een cv dat gestoeld is op 8 jaar overlevingsstrijd, hebben er toe geleid dat hij de gevangenissen als een woning is gaan beschouwen. Hij heeft een half jaar op zee gevaren en zelfs daar slaagde hij er in om het met iedereen aan de stok te krijgen. Uiteindelijk hield hij het met niemand vol en anderen niet met hem.

Nu zit hij tegenover me omdat hij van de reclassering verplicht hulp moet gaan zoeken. Hulp die er vooral uit bestaat dat hij geen ruzie met me maakt. Van de reclassering moet hij komen omdat hij aan 'agressie-regulatie' lijdt. Ik luister naar zijn verhalen en zo tegen kersttijd, merk ik hoe zijn verlangen naar een Stille Nacht bij hem naar boven komt. Hij somt op hoeveel delicten hij inmiddels op z'n kerfstok heeft. Hoopvol kijkt hij me aan. Of ik dat wil doorgeven aan justitie. Ik knik, bel de reclassering en meldt dat hij zo veel delicten heeft gedaan, dat het tijd wordt voor Harmen om weer een tijdje het gevang in te gaan. Het blijkt goed te zijn. Ik vertel hem dat hij zich een week voor Kerst moet melden.

"Fijn" zegt hij en weet niet hoe hij me moet bedanken. "Heb ik tenminste een kerst waarbij ik niet eenzaam ben"

ZZP in de zorg

Ron Naaijer

Damiaan Denys beschrijft in zijn boek *Het tekort van het teveel* dat de zorg commercieel is geworden. *Waar het eerst een zaak van de overheid was is de geestelijke gezondheidszorg nu overgeleverd aan de economische marktwerking. Het zorgsysteem is een consumptiemodel. De patiënten zijn zorgconsumenten. Diagnoses en behandelingen zorgproducten. De patiënt consumeert het product van de zorgprofessional. De zorgverzekeraar betaalt behandelingen. De professional consumeert het product van de zorgverzekeraar.*"

Zo ben ik geconfronteerd met een verhaal over een instelling waar 2 gedreven behandelaren in dienst waren. Zij gaven sturing aan de afdeling. Het salaris van deze twee professionals is conform cao. Elke dag met een mooie auto en een goed belegde boterham naar de kliniek om hun werk te doen.

Elk individu staat vrij om zichzelf te ontwikkelen en te werken waar hij of zij wil. De twee behandelaren in deze column besloten een eigen bedrijf te beginnen en zich te laten inhuren door organisaties. Wat laat de praktijk nu zien? Deze twee professionals nemen afscheid op de afdeling waar ze een aantal jaar als behandelaar hebben gewerkt. Het was een mooi afscheid. Inclusief de bijbehorende borrel en de afscheidsrede.

Het wordt maandag. De beide behandelaren beginnen opnieuw op dezelfde afdeling met hetzelfde werk. Ze komen nu in een grotere auto met een dikker belegde boterham omdat ze nu ingehuurd zijn door de organisatie en werken als ZZP tegen een veel hoger tarief. Weerzinwekkend vind ik. Beide behandelaren leveren kwalitatief goede zorg maar het kan toch niet zo zijn dat er continue geklaagd wordt over een te hoge kostenpost, te weinig personeel en dat men daar vrolijk aan mee doet om de kosten te doen laten stijgen door zich als ZZP in te laten huren? Nu kan er natuurlijk gezegd worden dat dit het gevolg is van marktwerking en dat deze behandelaren in hun recht staan. Het zal zo zijn maar ik vind dat te goedkoop.

Wanneer iemand het middelbaar onderwijs verlaat en kiest voor een baan in de zorg is zelden tot nooit de motivatie dat men nu eens even veel geld gaat verdienen. De veel gehoorde motivatie is wel: *"Ik wil wat voor een ander betekenen en wanneer ik mijn boterham kan beleggen ben ik zeer tevreden"*.

De praktijk laat echter anders zien. In de wandelgangen hoor ik dat een ZZP professional met droge ogen meer dan 200 euro bruto per uur durft te vragen. Dit is echt waanzin en het wekt mijn irritatie. Dit is geld dat bedoeld is voor de zorg voor de kwetsbaren en ik denk dat men voor de helft ook een dikke boterham kan beleggen. De zorg en deze professionals maken zich zelf belachelijk door mee te doen aan deze trend.

De leerlingen van juffrouw Godelieve en anderen

Godelieve van Zijl

Heel erg gemotiveerd 1 de heer Bombé

Ouderen zijn vaak erg gemotiveerd, lees je in de methodiekboeken, soms moet je ze zelfs een beetje afremmen op de vioolles, wordt er dan bij verteld, zo niet bij de heer Bombé. Zijn juf ondersteunt en stimuleert hem om zijn dromen waar te maken. Hij is 83 jaar en twee jaar geleden weer begonnen met vioolles. Hij studeert op advies van zijn huisarts drie keer per dag zestien minuten, staand, of als dat te vermoeiend is, zittend of desnoods liggend. Hij geniet ervan. Zijn oren zijn goed, het vibrato gaat vanzelf en zijn pittige juf zegt dat hij nog heel veel in zijn vingergeheugen heeft zitten. Hij houdt van de grote werken: Bach, Brahms, Bruch, Bloch, Beethoven. Voor hem geen toonladders of etudes meer. Prima vindt zijn juf. Nu is het violconcert van Brahms aan de beurt, een heerlijk werk, vindt de heer Bombé en zijn juf is het met hem eens, een heerlijk werk en hij mag zijn eigen tempo volgen, hij hoeft geen Maxim Vengerov of Janine Jansen te zijn, hij is Bombé. Hij oefent en oefent, sluit zijn ogen, nodigt het concertgebouw uit met Mariss Jansons, zijn lievelingsdirigent. Laatstgenoemde is weliswaar een paar jaar geleden overleden, maar wil graag even terug op aarde komen om de heer Bombé te begeleiden in zijn Brahms vertolking. Zo geschiedt, de heer Bombé speelt fantastisch. Hij sluit verzaligd zijn ogen. Even later maakt de juf hem wakker." Ging het goed meneer Bombé, het klonk zo prachtig"? "Het was hemels juf, mijn vingers gingen vanzelf.." Nogmaals sluit de heer Bombé zijn ogen, nu voor goed.

2-10-2020

Heel erg gemotiveerd 2 Charlie

De kleine Charlie was dol op haar viool, of liever op haar vioolles of eigenlijk het allerliefste op meester Hamroe die haar iedere week 25 minuten op de muziekschool les gaf. Hij vond haar erg getalenteerd en erg gemotiveerd en dat vond haar moeder ook. Als er een les uitviel vanwege een vakantie was Charlie boos, ze wilde les. Het liefst iedere dag. Zij ging goed vooruit, volgend jaar mocht ze met de posities beginnen. Tot de week na Pasen: meester Hamroe had eieren voor zijn geld gekozen, hij ging een privé praktijk beginnen ver weg in Groningen, de muziekschool had zijn langste tijd gehad.

Toen is het nooit meer goed gekomen met Charlie en haar viool. Of toch: een maand later wordt er een meisje met de naam Charlie om 22 uur 's avonds in de trein vanuit Groningen aangetroffen met een klein viooltje op haar schoot. Zij sliep.

3-10-2010

Heel erg gemotiveerd 3 (Dries)

Dries was onstuimig, dat had juf Leila al vernomen, maar ook heel erg gemotiveerd. De eerste les in augustus verliep inderdaad stormachtig. Dries wilde vioolles, maar niet van dat klassieke gedoe. Ook geen hiphop of dat soort flauwe kul.

'Echte muziek ', knikt juf Leila hem bemoedigend toe en 'heeft Dries ook al wat eigen nummers bij zich?' 'Nee, maar wel zijn viool, van zijn oom gekregen, die zit in een band en daar moet en zal hij ook in komen.

'Mooie viool ', zegt juf Leila. 'Die strijkstok is beresterk', aldus Dries. Hij neemt hem op zijn knie en met enig krachtsvertoon breekt hij hem doormidden. Juf Leila kan een traan niet bedwingen. 'Wat zal die stok een pijn hebben', mompelt zij .' Ik krijg wel een nieuwe, zegt Dries.

Tijdens de leerlingenuitvoering in oktober improviseert Dries of zijn leven ervan afhangt, op losse snaren. Juf Leila klappt.
4-10-2020

Proefspel

En weten jullie al dat Charlie en Dries vorige week tijdens het proefspel (Bach en Elgar) met lof zijn aangenomen in het vermaarde Goois symfonie orkest. Bij juf Leila vloeide wat tranen van ontroering. Het orkest verjongt....

Woorden?

Stilte

Achter de façade

Frans van der Lem

Woorden?

Soms
schieten
woorden
tekort

Vaak
schieten ze
hun doel
voorbij

Een moment
van stilte
zegt meestal
meer

Stilte

Helend
Gelijk de liefdevolle kus van een moeder

Weldadig
Zoals verzachtende en verkoelende zalf

Op een pijnlijke onrustige wond
Koortsig en opstandig

Zodat verkrampt weefsel zich kan ontspannen
Diepverborgen pijn verlichten

Weerbarstig verdriet zichtbaar maken
Hardnekkige verwaarlozing ontladen

Kwetsuren verzachten
Balsem op de wonde

Stilte

Achter de façade

De façade van de persoon
Hoeft niet meteen een persoonlijkheidsstoornis te zijn
Het doen alsof, geeft gauw genoeg chagrijn
En het wordt al snel gewoon.

Humoristisch, kennen wij de tweeslachtigheid wel van de clown
Die zijn dualiteit in het circus weet te exploiteren
Als lachwekkende Cupido gaat hij koprollend down
Maar gelijk de witgeschminkte trompettist zal hij sprankelend
triumferen.

Zo gaat ook de schilder schuil achter zijn ezel en zijn doek
Hij verdient zijn kost met het vereeuwigen van het portret
Een enkele keer geeft hij er zijn eigen interpretatie aan
Ook al is de opdrachtgever daar niet altijd van gediend

Met allure plaatst de geportretteerde zich tegen de decoratieve
achterwand
Doch de artiest kijkt veelal door de coulissen heen
En soms gunt hij ook de toeschouwer een blik achter de schermen
Met enkele accenten valt het slachtoffer dan door de mand

Ook het decor blijkt vaak niet meer te zijn dan geschilderd
boardkarton op latten
Zo verbergen wij allen een groot deel van onze werkelijkheid
Soms overweldigend en vertwijfelend, meer dan wij kunnen
bevatten
Het theatrale biedt dan toch in ieder geval de schijn van zekerheid.

De onzekere persoon
In de coulissen
Die verbloemt
Achter de façade

Henk

Ron Naaijer

Henk is 25 jaar en heeft al een bewogen leven achter de rug. Ik heb Henk drie jaar geleden leren kennen. Hij kwam destijds vervroegd uit detentie met onder andere de voorwaarde dat hij zich laat behandelen door de GGZ.

In zijn voorgeschiedenis lees ik een uitgebreide historie aan hulpverlenings-, politie- en justitiecontacten. Henk had continu conflicten. Wanneer hem iets gevraagd werd reageerde Henk achterdochtig en vijandig. Mensen voelden zich snel geïntimideerd door Henk. Gezien zijn lengte en atletische postuur kan ik mij daar alles bij voorstellen. Met name wanneer hij ook nog een aantal krachttermen gebruikt. Henk vertelt altijd erg uitgebreid en veel mensen vinden het moeilijk om hem te begrijpen. Dit gebeurt ook bij de reclassering.

De eerste waarschuwing heeft Henk al te pakken nog voordat hij bij de ambulante forensische psychiatrie een intake heeft gehad. Hij is dreigend en verbaal agressief geweest richting zijn reclassering ambtenaar.

Het intrigeert mij altijd wanneer iemand, die zo jong is, dit soort gedrag laat zien. Ik wil begrijpen waarom iemand zo doet. Vanaf de eerste kennismaking met Henk investeer ik in het contact door zoveel mogelijk aan te sluiten bij zijn verhaal. In het begin kon dit nog al eens tot stemverheffing en frustratie leiden bij Henk. Ik heb mij in het contact met Henk nooit persoonlijk bedreigd of onveilig gevoeld. Doordat ik beschikbaar was voor Henk groeide het vertrouwen. Ik kreeg meer zicht op zijn leef- en belevingswereld. Hierdoor kom ik er achter dat Henk ernstig is verwaarloosd in zijn jeugd. Wanneer hij thuis kwam kreeg hij klappen van zijn moeder, soms ook met een loden pijp. Dit gebeurde niet incidenteel maar structureel. Henk was daardoor meer op straat te vinden. Waar zijn schoolvriendjes naar huis gingen liep Henk nog een extra rondje om zo de moed te verzamelen om de frustratie en agressie van zijn moeder op te vangen. Thuis was het alles behalve veilig voor Henk. Henk kreeg op de basis- en de middelbare school gedragsproblemen. Dit resulteerde uiteindelijk in een agressief delict waarvoor hij veroordeeld is.

Na zijn verblijf in verschillende sociale pensions en opvanghuizen heeft Henk nu een eigen woning betrokken. Henk zie ik één keer in de twee weken op donderdag om 11 uur. Buiten zijn reguliere afspraken meldt hij zich bij de balie wanneer hij hulp nodig heeft. Het is vrijdagmiddag kwart voor vijf wanneer ik een telefoontje krijg van de baliemedewerkster. Henk wil mij graag spreken.

Meestal is het mis wanneer Henk zich bij de balie meldt. Ook deze vrijdag middag loop ik naar de balie om Henk op te halen. Tijdens mijn wandeling naar de balie gaan er allerlei scenario's door mijn hoofd. Ik ben benieuwd hoe ik Henk straks aantref. Wanneer ik de deur open zie ik hem staan met een glimlach op zijn gezicht. Hij vraagt of ik 10 minuten tijd heb. We lopen naar mijn kamer en Henk vertelt dat het goed met hem gaat. Hij is tevreden in zijn huisje en gaat maandag aan het werk. Dit alles was niet de reden van zijn bezoek. Hij wilde graag weten welke hulp hij moest inschakelen voor een vriend waar het niet goed mee gaat. Hij zelf is erg tevreden over de geboden zorg en dat gunt hij nu ook aan anderen.